

Biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” viedoklis par deinstitutionalizācijas politiku.

Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” (LKNDz) pozitīvi vērtē sociālās rīcībpolitikas fokusa maiņu valstī un pilnībā atbalsta Labklājības ministrijas (LM) piedāvāto virzību uz deinstitutionalizāciju. Deinstitutionalizācijas procesa uzsākšana ir uzskatāma par vienu no būtiskākajiem soļiem ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanai Latvijā.

Tiesības dzīvot sabiedrībā kā atsevišķas tiesības ir ietvertas ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām un tās attiecas uz ikvienu cilvēku ar invaliditāti, neskatoties uz to kāds ir cilvēka funkcionālo traucējumu veids vai smaguma pakāpe.

Tiesības dzīvot sabiedrībā nav ekskluzīvas un nav attiecināmas tikai uz daļu no sabiedrības vai daļu no cilvēkiem ar invaliditāti. Tiesības piemīt ikvienam cilvēkam. Cilvēku, kuriem ir garīga rakstura traucējumi, tiesības dzīvot sabiedrībā nav ierobežojamas tāpēc, ka trūkst sabiedrības izpratnes vai sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstība prasa piepūli, resursus un politisko gribu.

Šodien valsts ilgstošas sociālās aprūpes centros dzīvo gandrīz 6000 personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuru tiesības dzīvot sabiedrībā ir pārkāptas. Jāuzsver, ka šie cilvēki pirms nonākšanas ilgstošas sociālās aprūpes centros, ir dzīvojuši pašvaldībās.

Vēlamies uzsvērt, ka deinstitutionalizācijas procesa būtība nav nonivelējama līdz valsts sociālās aprūpes centru klientu izvērtēšanai un atgriešanai patstāvīgā dzīvē. Tas ir tikai viens aspekts daudzdimensionālam procesam. Deinstitutionalizācija sākas ar cilvēku neievietošanu ilgstošas aprūpes institūcijās, sabiedrībā balstītu pakalpojumu mērķtiecīgu attīstību, pakalpojumu pārorientāciju uz personu centrētu pieeju. Tikpat nozīmīga deinstitutionalizācijas procesa sastāvdaļa ir normalizācijas koncepta vismaz daļēja ieviešana ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošinājumā, kas būtiski uzlabotu cilvēku, kuri ilgstoši atrodas sociālās aprūpes centros, zaudētās sociālās un pašaprūpes prasmes.

LKNDz augstu vērtē nevalstisko organizāciju un pašvaldību aktīvo līdzdalību diskusijās par deinstitutionalizācijas procesu un LM doto iespēju līdzdarboties valsts jaunās sociālo pakalpojumu politikas izstrādē. Līdz šim panāktais progress ir uzskatāms par konstruktīvas sadarbības nozīmīgāko rādītāju.

Aicinām arī turpmāk būt atbildīgiem un mērķtiecīgi īstenot uzsākto deinstitutionalizācijas procesu valstī, lai panāktu, ka ikviens cilvēks ar invaliditāti Latvijā varētu pilnībā baudīt tiesības dzīvot sabiedrībā.

Biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” valde.